

МАГІЧНО-МІСТИЧНА РОЛЬ СЛОВА В УКРАЇНСЬКІЙ СВІТОГЛЯДНІЙ СИСТЕМІ З НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ

Особливу увагу привертає та надзвичайна за своєю важливістю роль, яка в усі часи відводилася слову. Саме воно стає центральним у світоглядній системі українців і саме воно впливає на життя людей. Визначальна роль слова в християнстві беззаперечна, адже «На початку було Слово, а Слово в Бога було, і Бог було Слово» (Євангеліє від Іоанна).

Значний внесок у формування віри в слово і поваги до нього зробило і язичництво. Ще й зараз на прикладі багатьох казок ми бачимо відгомін міфологічного мотиву космічного змагання, який переконує нас у могутності слова. На думку наших предків, світ міг виникнути не лише внаслідок фізичної боротьби Змія і Громовержця, двох братів, води та вогню тощо, а й через словесне змагання у вигляді трьох загадок чи трьох питань. Причому вже в той час ми можемо спостерігати пошуки етимології слів. Так, Бог посилає героя Міху на боротьбу з Сатанайлом, а внаслідок його перемоги віддає герою кінець імені переможеного, тому з'являються Міхаїл і Сатана. Отже, боротьба виражає сутність буття: проговорити – значить утворити. Тому люди не йшли на вбивство, а задовольнялися прокляттям (вербальна магія), адже не існувало предмета без імені. Для боротьби з нечистою, злою силою язичники обирали своєрідний шлях: вони насамперед забороняли говорити про справжнє ім'я небезпечної істоти. Тому й існує цілий ряд евфемізмів – офіційних імен диявола (чорта): лихий, нечистий, дідько, перелесник, пекельник, кат, лукавий, куций тощо. Та навіть слова «ведмідь» і «змія» свого часу були евфемізмами, що описово називали страшних тварин. **Медьдъ** – той, що їсть мед, а **змія** – та, що повзає по землі. Поступово ці слова зовсім витіснили справжні назви.

Серед дієвих магічних засобів втручання в навколишній світ є замовляння (заговори, заклинання). Саме вони були серцевинною святинєю

язичницького світогляду та життєвого укладу – своєрідним молитвословом. Наші сучасні побажання доброго дня, щастя, здоров'я, спокою і добробуту є видозміненими заклинаннями, сповненими прабатьківської магії. Так, саме слово концентрувало на собі основну увагу наших предків. Можливо, це відбувалося через те, що воно поєднувало зрозуміле для людини матеріальне (будь-хто і будь-коли міг вимовити будь-яке слово) і в той же час відображало природу непізнаного. Слово стало своєрідним містком з реального середовища речей до загадкового світу понять. Отримавши таке знаряддя, як слово, людина відчула себе справді могутньою. Отже, ще в язичництві наші предки мали велику довіру до слова, до його надзвичайних можливостей. Людина починає активно використовувати слово як магію.

З 988 року почався процес боротьби двох культур, двох світоглядних систем, що відбувався на терені тодішньої України. Проте знайшлися шляхи для синтезу і компромісу: християнські свята отримали язичницьке смислове наповнення, елементи язичницької символіки. І хоча багато було втрачено, вірі в слово та його могутність не треба було шукати компромісів та інших форм вираження. Думки язичництва і християнства щодо ролі слова в житті людини виявилися суголосними.

Таким чином, щоб осягнути світоглядну систему сучасних українців, потрібно насамперед розібратися в складних питаннях взаємодії магічно-містичної функції слова у язичницької та християнської культурах, що обумовили особливості українського менталітету.

Хазикова В.С.
Науковий керівник: Писарська Н.В.
НТУ «ХП»

МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ ЯК МОВНЕ ЯВИЩЕ

Молодіжний сленг досліджувався доволі активно у ХХ ст. В українській мові лексичний склад містить чималий обсяг сленгових утворень, що відповідає певним групам людей, де не вживався молодіжний сленг. Упродовж часу, коли